

Búnquer de la platja dels Pescadors

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Platja dels Pescadors, s/n

Coordenades:

Latitud: 41.62004
Longitud: 2.68752
UTM Est (X): 473968
UTM Nord (Y): 4607638

Classificació

Número de fitxa: 08163 - 89
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle: XX
Any: 1937
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Només és visible la coberta perquè està cobert per la sorra de la platja, a excepció d'èpoques de forts temporals.
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Pública
Titular: Ministerio de Defensa (Paseo de la Castellana, 109 28071 - Madrid - España)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dt., 23/04/2024 - 08:16

Descripció

Aquest fortí o búnquer es troba situat aproximadament davant del carrer Pintor Fortuny i la plaça Sara Llorens. Com que es troba situat en un indret on els temporals marítics de llevant l'afecten molt, només és visible quan un temporal enretira la sorra de platja que acostuma a cobrir-lo.

És de planta quadrangular amb la part frontal arrodonida. Les obertures (entrada i espitlleres) no són visibles, però per fotografies antigues i per similitud amb molts d'altres sabem que la porta d'entrada és al darrera i que té dues espitlleres. La part externa de la coberta és lleugerament còncava. El material constructiu és el formigó armat i eventualment amb riells de ferro per a col·locar-hi el niu de metralladora.

Per aquest fortí existeix una possible data de construcció. En un dels laterals es pot llegir la data «20 - 9 - 3...», la darrera xifra no queda definida essent el 7 (1937) una possibilitat factible tenint en compte la documentació consultada i informacions orals. L'estructura i materials de construcció d'aquest fortí són molt similars al que es troba en bon estat de conservació a la platja de les dunes de Santa Susanna.

Observacions:

Els búnquers documentats físicament dins el terme municipal de Pineda de Mar són tres:

- el de la Platja de la Riera - rierany del Correu,
- el de la platja dels Pescadors (cobert per la sorra de la platja i que només és visible actualment la coberta, a excepció de quan hi ha temporals),
- el de la platja dels Pins, que no es conserva.

Història

La primera vegada que es posava damunt la taula la necessitat de documentar i estudiar les estructures defensives de la costa del Maresme de la Guerra Civil espanyola (1936-1939) fou l'any 1998 (Montlló, Jordi i Alay, Joan Carles, 1998). Anteriorment, als anys 80 del segle XX, Joan Carles Alay, ja havia començat a documentar gràficament aquests elements. En aquest article ja es planteja la qüestió de la construcció dels fortins i es posen exemples documentals i testimonis entrevistats que parlen de la participació de civils; però també de soldats. En un document del Consell Municipal de Premià de Mar, s'insta «a tots els ciutadans compresos en la mobilització general últimament decretada, que per imperatius de necessitat de guerra i defensa es trobaven en l'obligació ineludible de complir una o varies jornades de treball de sis hores cada una quan així fossin requerits, mitjançant la presentació d'una tarja numerada, la qual es deurà entregar a petició de qualsevol dels companys que formen la Comissió, a l'efecte de que se li avaluï degudament quant estigui complint la jornada».

Montlló i Alay (op. cit. 1998) també expliquen el testimoni de Josep Arbiell i Ribera, reclutat per quintes a l'exèrcit republicà i destinat a Mataró, en el cos d'artillers. Es comenta que destinaven soldats a la construcció de búnquers, juntament amb voluntaris civils, sobretot de la CNT. El cos de guàrdia on estava destinat era la Torre dels Encantats, i el quarter a l'Hotel Titus. Un altre testimoni de Caldes d'Estrac comenta que el seu pare, Buenaventura Sobirà Salvanà, conegut com el Menut de can Collet, feia de paleta a Caldetes i que va participar en la construcció dels búnquers de Caldetes i també en algunes poblacions veïnes.

L'any 2012, Josep Clarà publica un treball de síntesi sobre la situació dels búnquers a la costa catalana. I, l'any següent, es defensa una tesi doctoral sobre el tema (Adrián Cabezas, 2013).

Bibliografia

ALAY, Joan Carles i MONTLLÓ, Jordi (2013). Les fortificacions de la Guerra Civil espanyola a Premià de Mar: els anys passen per a tothom. *Sessió d'Estudis Mataronins*, 2013, Núm. 29, p. 13,

AMAT I TEIXIDÓ, Jordi (2014). *Retalls de la Guerra Civil al Maresme (1936-1939)*. Canet de Mar: Edicions els 2 pins.

CABEZAS SÁNCHEZ, Adrián (2013). *La defensa de la costa a Catalunya durant la Guerra Civil (1936-1939)*, pp. 334-335. Tesi doctoral.

CABEZAS SÁNCHEZ, Adrián et alii. (2019). Enemic a la vista. La defensa de la costa del Maresme (1936-1939). Arenys de Mar: Ajuntament d'Arenys de Mar.

CLARA, Josep (2012) *Els búnquers de la Costa Catalana, Patrimoni militar en temps de guerra (1936 – 1939)*. Col·lecció Camí Ral, 35. Barcelona: Editorial Dalmau.

MONTLLÓ BOLART, Jordi; ALAY, Joan Carles (1998). «Els búnquers del litoral del Maresme. Un element patrimonial a punt de desaparèixer». *Sessió d'Estudis Mataronins*, 1998, Núm. 15, pp. 33-36.

Enllaços d'interès:

[La defensa de la costa a Catalunya durant la Guerra Civil \(1936-1939\)](#)
(tesi doc...)

